

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนจบแล้วข้อนี้แล้วนักศึกษาสามารถที่จะปฏิบัติสิ่งต่อไปนี้ได้

1. บอกความหมายของสิ่งต่อไปนี้ได้ด้วยภาษาของตนเอง
 1. การบริการ
 2. ผู้นำ (Leader)
 3. ภาวะผู้นำ (Leadership)
2. อธิบายสิ่งต่อไปนี้ได้
 1. หลักการบริหารเบื้องต้น
 2. กระบวนการบริหาร 7 ขั้นตอนของ (Luther Gulick)
 3. แหล่งที่มาของอำนาจในการบริหาร
 4. ลักษณะการใช้อำนาจของผู้บริหาร
 5. การเป็นผู้นำตามแนวคิดของ Ralph M. Stogdill
 6. ภาพพจน์ของผู้นำ
 7. ประเภทของผู้นำ
 8. บทบาทและหน้าที่ของผู้นำ
3. วิเคราะห์แบบของผู้นำโดยพิจารณาถึงสิ่งต่อไปนี้
 1. การศึกษา พิจารณาจากการโตมาซึ่งอำนาจ
 2. การศึกษา พิจารณาจากการใช้อำนาจของผู้นำ
 3. การศึกษา พิจารณาจากบทบาทที่ผู้นำแสดงออก
 4. อธิบายถึงลักษณะของผู้นำตามระบบบริหารในสังคมไทยตามแนวคิดของ จุมพล สวัสดิ์ชยากร ได้
 5. บ่งถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบของผู้นำได้

6. ให้เหตุผลได้ว่าพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกในการบริหารหน่วยงานสะท้อนให้เห็นถึงประเภทของผู้นำ
7. บอกถึงลักษณะของผู้นำใด
8. บอกบทบาทและหน้าที่ของผู้นำ ของหัวหน้าสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้ได้
 1. โปรแกรมการเรียนการสอน
 2. งานบริหารบุคลากรค้ำคู่วเรียน
 3. การเงินและอาคารสถานที่
 4. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
9. อธิบายระบบการบริหารการศึกษาตามแนวต่อไปนี้ได้
 1. แบบของการบริหารการศึกษา
 2. ระบบบริหารราชการแผ่นดิน
 3. ส่วนราชการที่บริหารการศึกษา

เนื้อหา

1. การบริหาร
 - การบริหารมีฐานะเป็นศาสตร์
 - การบริหารมีฐานะเป็นศิลป์
2. หลักการบริหารเบื้องต้น
 - ทฤษฎีการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ Scientific Management ของ Frederick W. Taylor
 - หลักเกณฑ์การบริหารตามแนวคิดของ Harri Fayol
3. ความหมายของคำว่า "การบริหาร"
4. กระบวนการบริหารงาน
 - ขั้นตอนการบริหาร 7 ขั้นของ Luther Gulick เรียกว่า POSDCORB คือ

1. การวางแผน Planning
 2. การจัดองค์การ Organization
 3. การจัดบุคลากร Staffing
 4. การวินิจฉัยสั่งการ Directing
 5. การประสานงาน Co-ordinating
 6. การรายงาน Reporting
 7. การจัดทำงบประมาณ Budgeting
4. หลักการบริหารมีอยู่ 2 ระบบ
1. ระบบที่ถือประสิทธิภาพโดยมุ่งมีผลงานหรือองค์การเป็นหลัก
 2. ระบบที่ถือค่านิยมค่านิยมปฏิบัติงานเป็นหลัก
5. แหล่งที่มาของอำนาจในการบริหาร
- อำนาจเกิดจากตัวกฎหมายเป็นเครื่องกำหนด
 - อำนาจเกิดจากตัวบุคคลเป็นเครื่องกำหนด
6. ลักษณะการใช้อำนาจของผู้บริหาร
- การมอบอำนาจ (Delegation)
 - การกระจายอำนาจ (Decentralization)
7. การบริหารกับผู้นำและภาวะผู้นำ
- ความหมายของผู้นำ (Leader) และ ภาวะผู้นำ (Leadership)
- a. การเป็นผู้นำเกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านี้
- สถานะ (Status)
 - การยกย่องนับถือ (Esteem)
 - พฤติกรรม (Behavior)
 - อิทธิพล (Influence)
9. การเป็นผู้นำตามแนวคิดของ Ralph M Stogdill

10. ภาพพจน์ของผู้นำ

- ผู้นำในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านประสิทธิภาพ
- ผู้นำในฐานะวิศวกรจัดการ
- ผู้นำในฐานะวิศวกรจัดสังคม
- ผู้นำในฐานะนายแพทย์

11. แบบของผู้นำ

การพิจารณาถึงแบบของผู้นำ พิจารณาได้ 3 วิธี

1. การศึกษาพิจารณาจากการโต้วาทีซึ่งอำนาจ

- โต้วาทีมาโดยตัวบทกฎหมาย
- โต้วาทีมาโดยลักษณะพิเศษของบุคคล
- ผู้นำแบบสัญลักษณ์

2. การศึกษาพิจารณาจากการใช้อำนาจของผู้นำ

- ผู้นำประเภทใช้อำนาจเด็ดขาด Autocratic Leader
- ผู้นำประเภทให้สิทธิเสรีแก่ผู้ถือปกครองเต็มที่ (Laisser Faine Leader)
- ผู้นำประเภทนักประชาธิปไตย Democratic Leader

การแยกประเภทของผู้นำที่พิจารณาถึงพฤติกรรมที่ผู้นำได้แสดงออกในการบริหาร

หน่วยงาน ตามแนวคิดของ Getgel และ Guba มี 3 ลักษณะ

- ผู้นำที่ยึดถือสถาบันเป็นหลัก (The Nomothetic Leader)
- ผู้นำที่ยึดถือบุคคลเป็นหลัก (The Idiographic Leader)
- ผู้นำที่ยึดถือการประสานประโยชน์ (The transactional Leader)

3. การศึกษาพิจารณาจากบทบาทที่ผู้นำแสดงออก

- ผู้นำแบบบิดามารดาปกครองบุตร (Parental Leader)
- ผู้นำแบบใช้กลวิธีเพื่อมุ่งหวังเห็นการบริหาร (Manipulator)
- ผู้นำแบบเชี่ยวชาญ (Expert)

12. ผู้นำตามระบบบริหารงานในสังคมไทย ตามแนวคิดของ จุมพล สวัสดิ์ศิลากร
 - ระบบพอปกครองลูก
 - ระบบกฎหมายระเบียบ กฎ ข้อบังคับ
 - ระบบทหาร
 - ระบบจริยธรรม
13. ประเภทของผู้นำ
 1. ประเภทของผู้นำที่แบ่งตามลักษณะหน้าที่การงานในประเทศตามแนวคิดของ Plato มี 3 ประเภท
 - รัฐบุรุษนักปราชญ์
 - ผู้นำวิชาการทหาร
 - นักธุรกิจ
 2. ประเภทของผู้นำตามแนวคิดของ Edwin B. Flipppo
 - ผู้นำนิเสธ
 - ผู้นำปฏิฐาน
 3. ประเภทของผู้นำตามแนวคิดของ ทองอินทร์ วงศ์โสธร
 - ผู้นำโดยตำแหน่ง
 - ผู้นำโดยสถานการณ
14. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบของผู้นำ
 - องค์ประกอบของผู้นำ คือ ผู้นำ ผู้ตาม และสถานการณ
 - องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบของผู้นำ
 - ลำนาจหน้าที่และตำแหน่ง
 - สถานการณแวดล้อม
 - ขนาดของกลุ่ม
 - อายุ เพศ ประสบการณและคุณวุฒิของผู้นำ
 - ระยะเวลา

- ลักษณะของผู้นำ
 - ลักษณะของผู้ตาม
 - คุณลักษณะของงานที่ปฏิบัติ
 - คุณลักษณะขององค์การ
15. ลักษณะของผู้นำ หลัก 5 ประการที่ผู้นำไม่ควรขาดมีดังนี้
- ความมีชีวิตชีวาและทนทาน
 - ความสามารถในการตัดสินใจ
 - ความสามารถในการจูงใจคน
 - ความรับผิดชอบ
 - ความฉลาดไหวพริบ
16. บทบาทและหน้าที่ของผู้นำ
- บทบาทของผู้นำอาจมีดังนี้
- ผู้นำในฐานะผู้บริหาร
 - ผู้นำในฐานะผู้วางแผน
 - ผู้นำในฐานะผู้กำหนดนโยบาย
 - ผู้นำในฐานะผู้ชำนาญการ
 - ผู้นำในฐานะตัวเชื่อมกลุ่มเพื่อติดต่อกับภายนอก
 - ผู้นำในฐานะผู้ควบคุมความสัมพันธ์ภายใน
 - ผู้นำในฐานะผู้ให้คำปรึกษา
 - ผู้นำในฐานะผู้ไกล่เกลี่ย
 - ผู้นำในฐานะที่เป็นบุคคลตัวอย่าง
 - ผู้นำในฐานะที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม
 - ผู้นำในฐานะตัวแทนรับผิดชอบ
 - ผู้นำในฐานะผู้มีอุดมคติ

- ผู้นำในฐานะบิดาผู้กรุณา
 - ผู้นำในฐานะเป็นผู้รับความผิดแทน
17. บทบาทหน้าที่ของผู้นำของหัวหน้าสถานศึกษา

บทบาทหน้าที่ของผู้นำตามภาระกิจการบริหารการศึกษาเกี่ยวข้องกับ
สิ่งต่าง ๆ ดังนี้

- โปรแกรมการเรียนการสอน
- งานบริการบุคลากรค้ำผู้เรียน
- การเงินและอาคารสถานที่
- การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ครูใหญ่กับโปรแกรมการเรียนการสอน

การปรับปรุงการเรียนการสอนมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ประเมินผลโปรแกรมที่มีอยู่เดิมทำนองดังนี้

- ข้อกำหนดทางวัฒนธรรม
- เป้าประสงค์ของชุมชน
- จุดประสงค์เฉพาะของโรงเรียน
- ความต้องการของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 การวางแผนเพื่อปรับปรุงโครงการ ครูใหญ่ต้องคำนึงถึง

- เรื่องหรือสิ่งที่จะเปลี่ยนแปลง
- ข้อมูลสนับสนุนต่าง ๆ
- การประสานความร่วมมือจากบุคคลต่าง ๆ

ขั้นที่ 3 การนำโปรแกรมที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ ครูใหญ่ต้องคำนึงถึง

- ความร่วมมือและสนับสนุนจากคณะครู
- ทรัพยากรและเครื่องช่วยต่าง ๆ
- ความสนับสนุนจากชุมชน

ชั้นที่ 4 การประเมินผลโปรแกรมใหม่

18. ครูใหญ่กับบุคลากรค้ำสอน

ครูใหญ่กับบทบาทเกี่ยวกับบุคลากรค้ำสอน ดังนี้

- ชั้นที่ 1 การจัดหาครูใหญ่
- ชั้นที่ 2 ประเมินผลครูใหญ่
- ชั้นที่ 3 การมอบหมายงานให้ปฏิบัติ
- ชั้นที่ 4 การพัฒนาครูอาจารย์
- ชั้นที่ 5 การประเมินผลคณะครู

19. ครูใหญ่กับนักเรียน ครูใหญ่ต้องศึกษาและพิจารณาดังนี้

- ความสอดคล้องของค่านิยมระหว่างนักเรียนกับคณะครู
- การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน
- การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- การให้นักเรียนมีส่วนปกครองตนเอง
- วินัยและการลงโทษ
- เสรีภาพของนักเรียน

20. ครูใหญ่กับการเงินและอาคารสถานที่

- การทำงบประมาณ
- การควบคุมค่าใช้จ่าย
- การซื้อและการจ้าง
- การวางแผนการก่อสร้างอาคารใหม่และการใช้สถานที่ให้เป็นประโยชน์
- การบำรุงรักษาอาคารสถานที่

21. ครูใหญ่กับชุมชน

- การวิเคราะห์สังคม
- การติดต่อสื่อสารกับชุมชน
- การหาทางให้ชุมชนสนับสนุนโรงเรียน

22. จะเป็นผู้ผู้นำได้อย่างไร

- ความเชื่อมั่นในตนเอง
- ความเป็นผู้มีพลัง
- รับผิดชอบต่อเหตุการณ์
- ความชัดเจน
- ความหนักแน่น
- ความกล้าหาญ
- ความผูกพันกับผู้ร่วมงาน
- ความเป็นผู้มีศีลธรรม
- ความมีศรัทธา

พฤติกรรมผู้นำ (Leadership Behavior)

- ทักษะด้านปัญญาและความรอบรู้
- ทักษะเฉพาะตัวของผู้นำ
- ทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

ระบบการบริหารการศึกษา

ระบบการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

1. แบบของการบริหารการศึกษา
2. ระบบบริหารราชการแผ่นดิน
3. ส่วนราชการที่บริหารการศึกษา

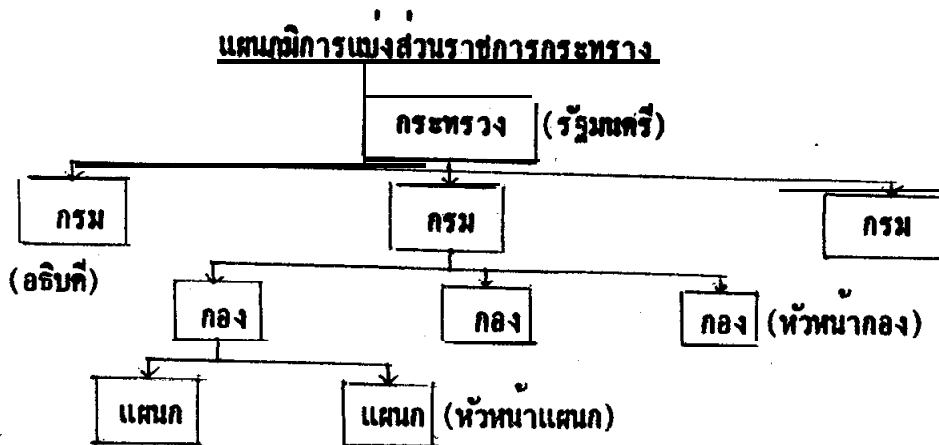
แบบของการบริหารการศึกษา

- การกระจายอำนาจ (Decentralization)
- การรวมอำนาจ (Centralization)

ระบบบริหารราชการแผ่นดิน

- ระบบบริหารราชการส่วนกลาง
- สำนักงานราชครุภัณฑ์

- กระทรวง (13 กระทรวง)
- ทบวง (1 ทบวง)
- กรม

2. ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค

- จังหวัด
- อำเภอ

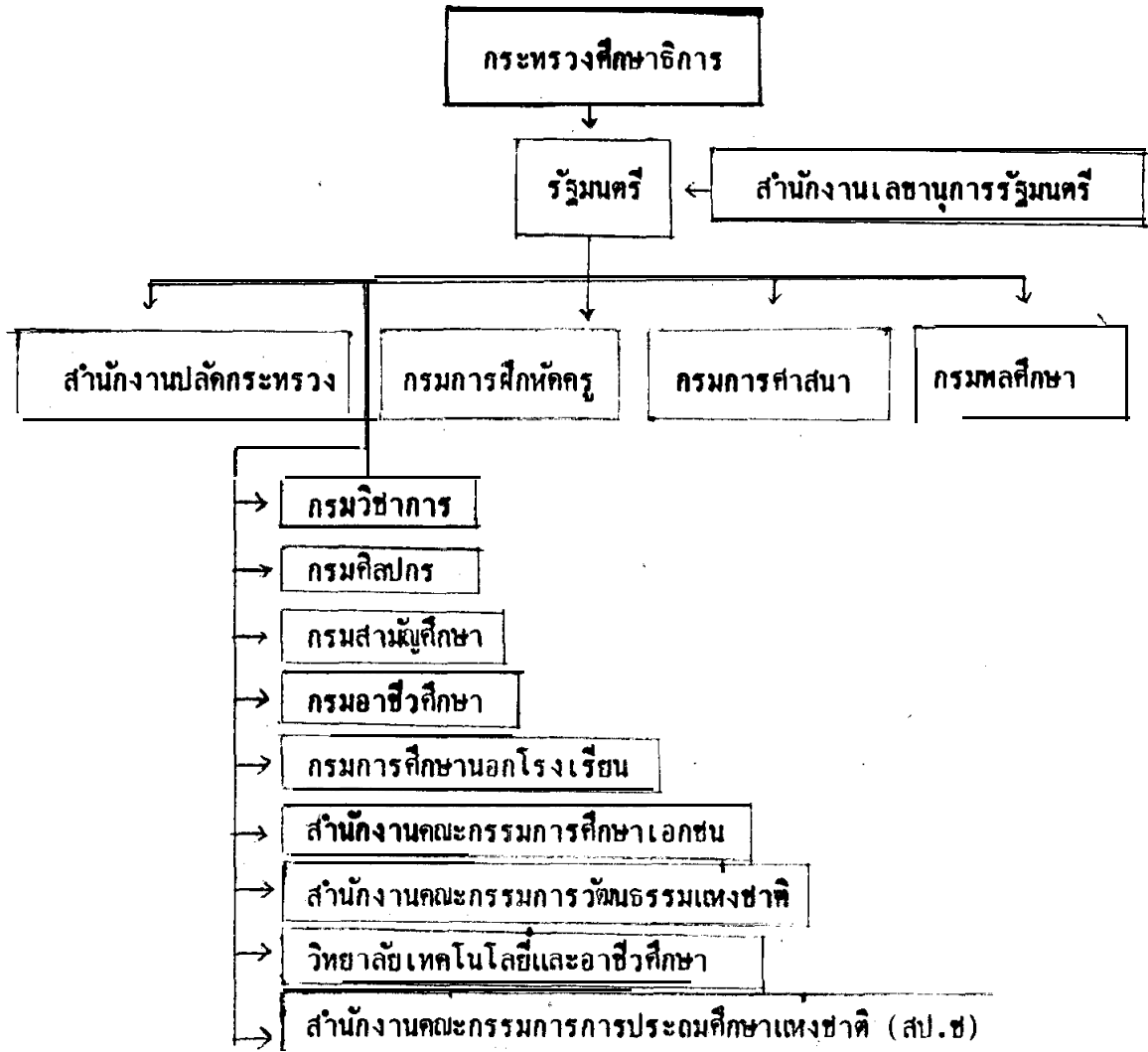
3. ระเบียบบริหารการส่วนท้องถิ่น

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- เทศบาล
- สุขาภิบาล
- องค์การบริหารส่วนตำบล
- กรุงเทพมหานคร
- เมืองพัทยา

4. ส่วนราชการที่บริหารการศึกษา

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
(งานเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายระดับชาติ)
- ทบวงมหาวิทยาลัย (รับผิดชอบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา) มี 16 มหาวิทยาลัยของรัฐ

- กระทรวงศึกษาธิการ

ตัวอย่างข้อสอบ

คำชี้แจง ทอบคำถามต่อไปนี้สั้น ๆ พอเข้าใจ

1. การบริหารหมายความว่าอย่างไร
2. กระบวนการบริหาร 7 ชั้นของ Luther Gulick มีอะไรบ้าง
3. ถ้าหากพิจารณาจากการโตมาซึ่งอำนาจแบบของผู้นำมีกี่ประเภทอะไรบ้าง
4. จงอธิบายถึงลักษณะของผู้นำตามระบบบริหารงานในสังคมไทย
5. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบผู้นำมีอะไรบ้าง
6. เพราะเหตุใดพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกในการบริหารหน่วยงานจึงสะท้อนให้เห็นถึงประเภทของผู้นำของผู้บริหารผู้นั้น
7. ลักษณะของผู้นำมีอะไรบ้าง
8. บทบาทและหน้าที่ของผู้นำของหัวหน้าสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีอะไรบ้าง
9. ส่วนราชการที่บริหารการศึกษา มีกี่หน่วยงาน อะไรบ้าง